ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է Հայոց լեզվի և գրականության ամբիոնի նիստում
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուռյան Հ. Ռ._/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _8_

«__23__»______հունվար______2024թ.

ՀԼԳ/բ-077 «ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Հայոց լեզվի և գրականութան
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ Առկա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա 4-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ Սուսաննա Թումանյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ susannatumanyan2020@gmail.com

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդմանմեթոդները
9. Ուսումնառության մեթոդներ
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
    - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
    - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
    - 14.2. Դասընթացի ծրագիրը
    - 14.3. Հարցաշար
    - 14.4. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].
«Գրականության տեսություն» դասընթացը ՀԼԳ ԿԾ-ի 5-րդ՝ «Գրականագիտություն», կրթամասի պարտադիր բաղադրիչ է: Այն ուսումնասիրվում է «Գրականագիտության հիմունքներ», «Գեղարվեստական երկի վերլուծություն» դասընթացներից հետո. ուսանողին զինում է անհրաժեշտ գործիքներով հետազոտական, վերլուծական գործունեություն ծավալելու, ավարտական աշխատանք կատարելու համար:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.
2.1. Դասընթացի նպատակն է.
ուսանողներին տալ տեսական գիտելիքներ պոետիկայի բնագավառում, բանասիրական վերլուծության պրակտիկ հմտություններ, որոնցով ուսանողն ունակ կլինի կատարելու գեղարվեստական երկի մասնագիտական բարձր որակական հատկանիշներով գնահատում, ինչպես նաև որոշելու տվյալ երկը ժամանակի գրական գործընթացի ծիրում, դիտարկել գրական գործընթացը որպես կենդանի, դինամիկ գործընթաց:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.
1. տալ արվեստի և գրականության համակարգային աղերսների, առանձնահատկությունների մասին գիտելիք,
2. ծանոթացնել ժամանակակից գրական գործընթացի օրինաչափություններին, զարգացման հիմնական սկզբունքներին,
3. վեր հանել գրական սեռերի և ժանրերի առանձնահատկությունները,
4. գրաքննադատական մեթոդները դարձնել ուսանողի վերլուծությունների գործիքակազմի բաղադրիչ:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.
Ուսանողը մինչ «Գրականագիտության հիմունքներ» դասընթացի ուսումնասիրությունը գիտելիք է ունենում գրականության զարգացման գործընթացի, գրական դպրոցների, սեռերի և ժանրերի, երկի կառուցվածքային առանձնահատկությունների, գրական պատկերի տեսակների վերաբերյալ:
«Գրականագիտության հիմունքներ» դասընթացը ձևավորում է վերլուծական հմտություններ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.
Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝
- վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն (ԳԿ1),
- հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ(ԳԿ3),

---
[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների:
[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

- տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն (տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն գտնելու և վերլուծելու ունակություն) (ԳԿ8),

Միջանձնային կոմպետենցիաներ (ՄՁԿ)՝

- քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն(ՄՁԿ1),
- բազմաձնության և բազմամշակութայնության ընդունում(ՄՁԿ6),
- բարոյական արժեքներ(ՄՁԿ8),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն(ՀԳԿ1),
- հետազոտություններ կատարելու ունակություններ(ՀԳԿ2),
- ինքնուրույն աշխատելու ունակություն(ՀԳԿ8),
- որակի կարևորության գիտակցում(ՀԳԿ11),

Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ(ԱԿ)

- ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն(ԱԿ4),
- հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները(ԱԿ5),
- կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները(ԱԿ6),
- ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն(ԱԿ7),
- հասկանալ գիտական տեսությունների ստուգման փորձարարական և դիտարկիչ միջոցների արդյունքերը(ԱԿ8),

Ուսուցչական կոմպետենցիաների մասով բակալավրը պետք է տիրապետի հետևյալ կոմպետենցիաներին(ՈՒ)

- սեփական գործունեության արդյունքները գնահատելու և վերլուծելու կարողություն(ՈՒ7),
- մասնագիտական կատարելագործման անհրաժեշտության գիտակցում(ՈՒ8):

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

Դասընթացից ստացած գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները կարող են կիրառվել.

ա-մանկավարժական,

բ-լուսավորչական,

գ-մշակութային գործունեությունների ոլորտներում,

դ-բանասիրական հետազոտությունների ընթացքում:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցմանհամակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ
Դասախոսություն	20
Գործնական աշխատանք	32
Սեմինար պարապմունք	-
Լաբորատոր աշխատանք	-
Ինքնուրույն աշխատանք	68
Ընդամենը	120
Ստուգման ձևը (2 ընթացիկ քննություն)	2 ընթացիկ քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4] .

- Դասախոսությունը դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- Գործնական աշխատանքների ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները

[4] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- Ինքնուրույն աշխատանքը ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- Ռեֆերատ – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- Էսսե – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- Զեկույց – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- Կոնկրետ իրավիճակների /երկի/ վերլուծություն
- Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝[6]
   - Պասիվ և հիմնահարցային դասախոսություն,
   - Ակտիվ (դասախոսություն-քննարկում),
   - Խնդիր դասախոսություն,
   - Թեմատիկ գործնական աշխատանք,
   - Բանավեճ-քննարկում:
9. Ուսումնառության մեթոդներն են[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, աղյուսակների կազմում:

---

[5] Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Գեղագիտականը և գեղարվեստականը:	1		2		4
	Արվեստ և գրականություն:	1				4
2.	Գրականության ուսումնասիրման մոտեցումները:			2		4
3.	Գրականության գործառույթները: Կերպարը և նշանը գեղարվեստական համակարգում:	2		2		4
4.	Կերպար-բնավորություն-հերոս-անհատականություն	2		4		6
5.	Գեղարվեստական երկի կառուցվածքային համակարգը:	2		2		4
6.	Գեղարվեստական ժամանակ, տարածություն:	2		2		4
7.	Հեղինակ և ընթերցող: Հեղինակի կերպար: Հեղինակ և հերոս:	2				4
8.	Պատում:	1		2		4
	Գեղարվեստական կոնֆլիկտոլոգիա:	1		2		4
9.	Մեթոդ:	2		2		4
10.	Հերմենևտիկա: Ֆենոմենոլոգիա: Ընկալման գեղագիտություն:	2		2		4
11.	Միֆաքննադատություն: Հոգեվերլուծություն մեթոդ:	2		2		4
12.	Ոճ:			2		4
13.	Գրական երկերի վերլուծություն:			6		10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		20		32		68

[8] Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Էդ. Ջրբաշյան, Գրականագիտության ներածություն	2011
2.	Էդ. Ջրբաշյան, Պոետիկայի հարցեր	1976
3.	Ռընե Ուելլեք, Օսթին Ուորրեն, Գրականության տեսություն	2008
4.	Զավեն Ավետիսյան, Գրականության տեսություն	1998
5.	Ա. Առաքելյան, Համեմատական գրականագիտության հիմունքներ, Համացանց	2022
6.	Ժենյա Քալանթարյան, Քննադատությունն իբրև գործնական գրականագիտություն	2017
7.	Ժենյա Քալանթարյան, Դիտանկյուն	2015
8.	Ազատ Եղիազարյան, Գեղարվեստական պատում	
9.	Մ. Սանթոյան, Էպիկական կերպարի ստեղծման չափումները	1994
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ժամանակակից հայ արձակը	1981
2.	Մ. Սարինյան, Միֆոլոգիզմը 20-րդ դարի 60-80-ական թ.թ. հայարձակում	2012
3.	В. Хализев, Теория литературы	2009
4.	М. Бахтин, Эстетика словесного творчества	1979
5.	М. Бахтин, Вопросы литерауры и эстетики	1975
6.	Теория литературы, том 1	2014

7.	Теория литературы, том 2	2014
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Ավետիսյան Զ., Գրականության տեսություն	https://banaser.files.wordpress.com/
2.	Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտության ներածություն: Բանարվեստի հիմունքներ	http://publishing.ysu.am/hy/1427962440
3.	Քալանթարյան Ժ., Դիտանկյուն	https://gir.am/media/uploadfiles/cdkop13tf6xsgmyj.pdf
4.	Уэллек Р. Уоррен О. , Теория литературы.	http://biblio.imli.ru/
5.	Хализев В., Теория литературы.	http://biblio.imli.ru/

Գեղարվեստական գրականություն (ԳԳ)

Թիվ	Հեղինակ	Ժողովածու	Հրատարակչություն	Տարեթիվ
1	Վահագն Դավթյան	Անքնություն	Սովետական գրող	1987
2	Մանուկ Մնացականյան	Ընտիր երկեր	Սովետական գրող	1986
3	Հրանտ Մաթևոսյան	Երկրի ջիղը (Եզրով)	Դարակ	2021
4	Հրաչյա Սարիբեկյան	Այնտեղ աչքերդ երբ բացես	Անտարես	2018
5	Նելլի Շահնազարյան	Ընտրանի	Վան Արյան	2012
6	Պատրիկ Արտեմի	Սորան	Լուսաբաց	2017
7	XX դարի երկրորդ կեսի հայ պատմվածքի ընտրանի	Կայարան	Անտարես	2012

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն[9]
1.	Գեղագիտականը և գեղարվեստականը:	1.Գեղագիտականի խնդիրները: 2.Գեղագիտականի առանձնահատկությունները: 3.Գեղարվեստականություն:	1	ՊԳ1,2,3 ԼԳ3,7
2.	Արվեստ և գրականություն:	1.Արվեստը որպես նշանային համակարգ: 2.Բառարվեստը որպես նշանային երկրորդական համակարգ: 3.Արվեստը որպես հեղինակի ինքնաճանաչում: 4. Գեղարվեստական թեմատիկան որպես ամբողջություն:	1	ՊԳ1,3,4 ԼԳ5
3.	Գրականության գործառույթները: Կերպարը և նշանը գեղարվեստական համակարգում:	1.Կերպար և նշան: 2. Նշանի դասակարգումը: 3. Կերպարի ներքին կառուցվածք:	2	ՊԳ1,3,4,9 ԼԳ3,6,9
4.	Կերպար-բնավորություն-հերոս-անհատականություն:	1.Գեղարվեստական հնարանք: 2.Կերպարի ներքին կառուցվածք: 3. Բնավորություն-կերպար: 4.Հերոսականը: 5.Անհատականություն և անձնավորություն:	2	ՊԳ1,3,4,9 ԼԳ1,3,6
5.	Գեղարվեստական երկի կառուցվածքային համակարգ:	1.Ստրուկտուրա և տեքստ: 2.Օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ կազմակերպման կառուցվածք: 3.Արտաքին և ներքին կոմպոզիցիա:	2	ՊԳ1,3,4,8 ԼԳ5,5,6

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

		4.Ներմարդկային և միջմակարդակային փոխհարաբերությունները:		
6.	Գեղարվեստական ժամանակ, տարածություն:	1.Ժամանակի փիլիսոփայական կարգ: 2.Գեղարվեստական ժամանակի և տարածության խրոնոտիպային հարցեր:	2	ՊԳ1,4 ԼԳ5
7.	Հեղինակ և ընթերցող: Հեղինակի կերպար: Հեղինակ և հերոս:	1.Հերոսի ներաշխարհը որպես գեղագիտական կարգ: 2.«Հեղինակի կերպար» հասկացությունը: 3.Ընթերցողի ներկայությունը երկում:	2	ՊԳ9 ԼԳ1,3,5,6
8.	Պատում:	1.Պատում և պատմող: 2.Պատմող և լսարան:	1	ՊԳ3,8 ԼԳ3,5,6
	Գեղարվեստական կոնֆլիկտոլոգիա:	1.Կոնֆլիկտի գեղագիտական բնույթը: 2.Կոնֆլիկտի բովանդակությունը, բնույթը: 3.Կոնֆլիկտը որպես հեղինակի դիրքորոշում:	1	ՊԳ1,2,3,4 ԼԳ6
9.	Մեթոդ: Հերմենևտիկա:	1.Մեթոդի ըմբռնումը: 2.Մեթոդների դասակարգումը: 3.Գրաքննադատական մեթոդներ:	2	ՊԳ2,5,6 ԼԳ3
10.	Ֆենոմենոլոգիա: Ընկալման գեղագիտություն:	1.Հերմենևտիկայի սկզբնավորումը, հիմնական գործընթացները: 2.Ֆենոմենոլոգիա: Տեսաբանները: 3.Ընկալման (ռեցեպտիվ էսթետիկա) գեղագիտություն: Տեսաբանները:	2	ՊԳ6 ԼԳ3
11.	Միֆաքննադատություն: Հոգեվերլուծություն:	1.Միֆակիրառություն: Միֆ: Միֆադրսևորում: 2.Հոգեվերլուծության մեթոդ: Ֆրոյդ: Յունգ: 3.Արքետիպ:	2	ՊԳ6 ԼԳ2,3

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Գեղագիտականը և գեղարվեստականը:	1.Գրականության բնույթը: 2.Գրականություն և գաղափարներ: 3.Գրականությունը և արվեստի մյուս ձևերը:	2	Բանավոր հարցում:	
2.	Գրականության ուսումնասիրման մոտեցումները:		2	Էսսե:	
3.	Գրականության գործառույթները: Կերպարը և նշանը գեղարվեստական համակարգում:	1.Գրականության գործառույթները: 2.Միֆ-նշան: 3.Գեղարվեստական մոդել: 4.Կերպարային մտածողության գենեզիսը:	2	Հարցում:	
4.	Կերպար-բնավորություն-հերոս-անհատականություն:	1.Կերպարային մտածողության զարգացումը. ա) բնավորություն-կերպար բ)հերոս	4	Կլոր սեղան: Էսսե:	

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

		գ)անհատականություն և անհատ			
5.	Գեղարվեստական երկի կառուցվածքային համակարգ:	1.Ժամանակը որպես փիլիսոփայականի և գեղագիտականի կրող: 2.Պատմական ժամանակ և տարածություն: 3.Ժամանակը որպես գաղափար:	2	Բանավոր հարցում:Գծա պատկերներ:	
6.	Գեղարվեստական ժամանակ, տարածություն:	1.Ստրուկտուրա: Տեքստ: 2.Կառուցվածքային շերտերը: 3.Տրամաբանականի և զգայականի փոխհարաբերությունները: 4.Կոմպոզիցիոն առանձնահատկություններ:	2	Զեկուցում:	
7.	Հեղինակ և ընթերցող: Հեղինակի կերպար: Հեղինակ և հերոս:	1.Հեղինակի կերպարը որպես կազմակերպող (կոմունիկացիա): 2.Պատմողի դերը հեղինակ-ընթերցող զուգահեռներում: 3.Հեղինակային սկիզբ և հնարավորություն:	2	Հարցում:	
8.	Պատում:	1.Հեղինակային գաղափար (իդեա), խոսք: 2.Պատումի և գեղարվեստական նյութի փոխկապակցվածությունը: 3.Մենախոսություն և երկխոսություն:	2	Հարցում:	

9.	Գեղարվեստական կոնֆլիկտոլոգիա:	1.Կոնֆլիկտի կառուցվածք և պոետիկա: 2.Կոնֆլիկտը որպես համակարգ: 3.Արտաքին և ներքին կոնֆլիկտներ:	2	Բանավեճ-երկխոսությու ն:	
10.	Մեթոդ: Հերմենևտիկա:	1.Մեթոդը գիտության մեջ և արվեստում: 2.Մեթոդը որպես գեղարվեստական համակարգ:	2	Զեկուցում:	
11.	Ֆենոմենոլոգիա:Ընկալման գեղագիտություն:	1.Մեթոդների զարգացման հարցեր: 2.Երկի վերլուծության մեթոդի ընտրություն: 3.Հանձնարարված երկերի մեթոդի ընտրության նյութի հիմնավորում:	2	Հարցում:	
12.	Միֆաքննադատություն: Հոգեվերլուծության մեթոդ:	1.Մեթոդների զարգացման հարցեր: 2.Երկի վերլուծության մեթոդի ընտրություն: 3.Հանձնարարված երկերի մեթոդի ընտրության նյութի հիմնավորում:	2	Բանավեճ-երկխոսությու ն:	
13.	Ոճ:	1.Ոճ և ոճաբանություն: 2.Ոճ և մեթոդ: 3.Անհատական ոճ:		Էսսե:	
14.	Գրական երկերի վերլուծություն:	1.Նորագույն և արդի գրականության շրջափուլերի գրական երկեր:	6	Դիսկուրսիա: Կլոր սեղան:	

		2.Քննարկվող հարցեր. ա) Վերլուծություն մեթոդի ընտրության հիմնավորում, բ)Հեղինակի և ընթերցողի կերպարների առկայության կամ բացակայության խնդրի հիմնավորում, գ)Կերպարների վերլուծություն, դ)Կոնֆլիկտի դրսևորման ձևերի որոշում, ե)Կոմպոզիցիոն առանձնահատկություններ, զ)Ոճի խնդիրներ:			

Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ *

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվո ղիարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը
1.	Կերպարային մտածողություն	Կերպարային չափումները ընտրված երկում:	Ռեֆերատ:	Առ 15 մարտի:	Գրավոր:
2.	Գրաքննադատական մեթոդներ:	Երկի վերլուծություն՝ ըստ որոշակի մեթոդի:	Ռեֆերատ:	15-30 մարտի:	Գրավոր:
3.	Հեղինակ, հերոս, ընթերցող:	Ընտրված երկի քննություն:	Էսսե:	15 ապրիլի:	Գրավոր:
4.	Կոնֆլիկտ:	Ընտրված երկի քննություն:	Էսսե:	15 ապրիլի:	Գրավոր:

1. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Ինտերնետային կապ, պրոեկտոր (4-5 անգամ):
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
- Ինքնուրույն աշխատանքի քարտի մեջ տրված են աշխատանքային տետրում կատարվող, քարտեզագրվող, բնագրի վրա կատարվող ամենօրյա աշխատանքները

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ունի երկու ընթացիկ քննություն, որոնք կազմակերպվում են համաձայն «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան

---

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ»-ի (կարգի մեջ կատարվող փոփոխությունների անընդհատության ավարտից հետո կվերանայվի):

Քննությունը կազմակերպվում է գրավոր կամ բանավոր. գրավորի դեպքում կազմվում են 5 տարբերակներ, բանավորի դեպքում՝ հարցատոմսեր: Տարբերակը և հարցատոմսը միմյանցից էականորեն չեն տարբերվում:

1-ին ընթացիկ քննության համար կազմված տարբերակ (հարցատոմս)ում ընդգրկվում են 3-ական հարց՝ 2 տեսական և 1 գործնական, տեսական հարցերից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 6 միավոր, գործնականը՝ 8 միավոր: Վերջինս ունի իր ենթահարցերը.

2. Երկի վերլուծություն-8 միավոր

3.1 Կերպարային մտածողություն-1

3.2 Նշանի առկայություն-1

3.3 Բնավորության առկայություն-1

3.4 Հերոսը-1

3.5 Հերոս թե անհատականություն-1

4. Տվյալ երկի կերպարային համակարգի վերլուծություն-3

Գեղարվեստական երկերը տրվում են կցվող թերթիկների վրա: Վերջիններս հանձնարարված են ԳԳ բաժնում: Ընտրված են արդի գրականության վերջին ժամանակահատվածում ստեղծված և համեմատաբար քիչ քննարկված երկեր:

2-րդ ընթացիկ քննության համար տարբերակ/ հարցատոմսերը կազմված են նույն սկզբունքով, սակայն փոփոխված են հարցերի գնահատման չափանիշները՝5+5+10: 3-րդ հարցն ունի իր ենթահարցերը:

3.Գեղարվեստական երկի վերլուծություն

3.1. Վերլուծության քննադատական մեթոդ(ներ)ի ընտրության հիմնավորում – 1

3.2. Հեղինակի կերպարի առկայության կամ բացակայության հիմնավորում -1

3.3.Ընթերցողի կերպարի առկայության կամ բացակայության հիմնավորում-1

3.4.Կոնֆլիկտ(ներ)ը երկում-3

3.5.Պատումի առանձնահատկությունները-2

3.6.Ոճը-2

2 քննությունների տեսական հարցերի գնահատման ժամանակ հաշվի են առնվում ուսանողի տեսական գիտելիքը, խոսքի տրամաբանվածությունը և ինքնուրույն վերլուծության կարողությունները:

14.3 Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

Հարցաշար

1. Գրականության տեսություն, առարկան, խնդիրները:
2. Կյանքի արտացոլման առանձնահատկությունները արվեստի և գրականության մեջ:

3. Գեղագիտականը և գեղարվեստականը:
4. Գրականության գործառույթը:
5. Գրականություն և գրականագիտություն:
6. Գրականության բնույթը:
7. Գրականություն և կենսագրություն:
8. Գրականություն և հոգեբանություն:
9. Գրականություն և հասարակություն:
10. Գրականություն և գաղափարներ:
11. Գրականությունը և մյուս արվեստները:
12. Մեթոդ:
13. Դասական գրականագիտական դպրոցներ:
14. Գրականագիտական մեթոդները 20-21-րդ դարում:
15. Հերմենևտիկա:
16. Ֆենոմենոլոգիա:
17. Ընկալման գեղագիտություն:
18. Միֆաքննադատություն:
19. Հոգեվերլուծական մեթոդներ:
20. Կերպար, կերպարը որպես գեղարվեստական պատկեր:
21. Կերպարը և նշանը գեղարվեստական համակարգում:
22. Հեղինակ, հեղինակի կերպարը գեղարվեստական երկում:
23. Ընթերցող, գեղարվեստական երկի ընկալում և ընթերցող:
24. Գեղարվեստական կոնֆլիկտոլոգիա:
25. Հերոսականի դրսևորումը գեղարվեստական երկում:
26. Գրականությունը որպես ստեղծագործություն:
27. Կերպար-բնավորություն-հերոս-անհատականություն:
28. Գեղարվեստական երկի կառուցվածքային համակարգ:
29. Գեղարվեստական ժամանակ և տարածություն:
30. Պատում:
31. Ոճ:

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

Ընդգրկված թեմաները.

- Գրականության տեսություն, առարկան, խնդիրները:
- Կյանքի արտացոլման առանձնահատկությունները արվեստի և գրականության մեջ:
- Գեղագիտականը և գեղարվեստականը:
- Գրականության գործառույթը:
- Գրականություն և գրականագիտություն:
- Գրականության բնույթը:
- Գրականություն և կենսագրություն:
- Գրականություն և հոգեբանություն:
- Գրականություն և հասարակություն:
- Գրականություն և գաղափարներ:
- Գրականությունը և մյուս արվեստները:
- Կերպար, կերպարը որպես գեղարվեստական պատկեր:
- Կերպարը և նշանը գեղարվեստական համակարգում:
- Կերպար-բնավորություն-հերոս-անհատականություն:
- Գեղարվեստական երկի կառուցվածքային համակարգ:

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

Ընդգրկվող թեմաները.

- Մեթոդ:
- Դասական գրականագիտական դպրոցներ:
- Գրականագիտական մեթոդները 20-21-րդ դարում:
- Հերմենևտիկա:
- Ֆենոմենոլոգիա:
- Ընկալման գեղագիտություն:
- Միֆաքննադատություն:
- Հոգեվերլուծական մեթոդներ:
- Հեղինակ, հեղինակի կերպարը գեղարվեստական երկում:
- Ընթերցող, գեղարվեստական երկի ընկալում և ընթերցող:

- Գեղարվեստական կոնֆլիկտոլոգիա:
- Հերոսականի դրսևորումը գեղարվեստական երկում:
- Գրականությունը որպես ստեղծագործություն:
- Գեղարվեստական ժամանակ և տարածություն:
- Պատում:
- Ոճ:

3.7. Գնահատման չափանիշները[15].

- Տեսական գիտելիքներ՝ 20+20:
- Գործնական աշխատանքները՝ 40:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ 20:

[15] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/բ-077 «Գրականության տեսություն»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	Առկա ուսուցման համակարգ-4-րդ կուրս, 8-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	52	Դասախոսություն	20
			Գործնական աշխատանք	32
	Ինքնուրույն	68		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Առկա ուսուցման համակարգ-2 ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տալ պոետիկայից տեսական գիտելիքներ, բանասիրական վերլուծության պրակտիկ հմտություններ, որոնցով ուսանողն ունակ կլինի կատարելու գեղարվեստական երկի մասնագիտական բարձր որակական հատկանիշներով գնահատում, ինչպես նաև որոշելու տվյալ երկը ժամանակի գրական գործընթացի ծիրում, դիտարկել գրական գործընթացը որպես կենդանի, դինամիկ գործընթաց:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[16] և /կամ կոմպետենցիաները. Գիտելիք- Տիրապետի հիմնական տեսական գիտելիքներին, գեղարվեստական երկի կառուցվածքի կազմակերպման օրինաչափություններին, գրաքննադատական մեթոդներին: Ճանաչի կերպարային մտածողության զարգացման փուլերը: Հմտություն-Կատարել գրաքննադատական մեթոդների			

[16] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

	ընտրություն, երկի կառուցվածքային վերլուծություն: Կարողունակություն-Երկի ինքնուրույն վերլուծություն:
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1. Գեղագիտականը և գեղարվեստականը: Թեմա 2. Արվեստ և գրականություն: Թեմա 3. Գրականության ուսումնասիրման մոտեցումները: Թեմա 4. Գրականության գործառույթները: Կերպարը և նշանը գեղարվեստական համակարգում: Թեմա 5. Կերպար-բնավորություն-հերոս-անհատականություն Թեմա 6. Գեղարվեստական երկի կառուցվածքային համակարգը: Թեմա 7. Գեղարվեստական ժամանակ, տարածություն: Թեմա 8. Հեղինակ և ընթերցող: Հեղինակի կերպար: Հեղինակ և հերոս: Թեմա 9. Պատում: Թեմա 10. Գեղարվեստական կոնֆլիկտոլոգիա: Թեմա 11. Մեթոդ: Հերմենևտիկա: Թեմա 12. Ֆենոմենոլոգիա: Ընկալմանգեղագիտություն: Թեմա 13. Միֆաքննադատություն: Հոգեվերլուծություն մեթոդ: Թեմա 14. Ոճ: Թեմա 15. Գրական երկերի վերլուծություն: Թեմա 16. Գեղագիտականը և գեղարվեստականը: Թեմա 17. Արվեստ և գրականություն:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Գնահատումը առկա համակարգում կատարվում է ընթացիկ հարցումների, ինքնուրույն աշխատանքների և 2 ընթացիկ քննությունների արդյունքների հիման վրա: